

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

SLU.ua. 2024.2.4.4-1240

Inköpsenheten
Henning Richardsson
Inköpschef

INKÖPSRAPPORT 2023

Snabba fakta om inköpsenheten 2023	Inköpsvolym SLU har under 2023 köpt varor och tjänster för 1 026 000 000 kr. De stora köpande kostnadsställena är (mkr): <table> <tr><td>1. SLU Gemensam</td><td>78</td></tr> <tr><td>2. Akvatiska resurser</td><td>75</td></tr> <tr><td>3. Planeringsavd, Fartygsenheten</td><td>58</td></tr> <tr><td>4. Akademikonferens</td><td>58</td></tr> <tr><td>5. IT-avdelningen</td><td>48</td></tr> </table>	1. SLU Gemensam	78	2. Akvatiska resurser	75	3. Planeringsavd, Fartygsenheten	58	4. Akademikonferens	58	5. IT-avdelningen	48														
1. SLU Gemensam	78																								
2. Akvatiska resurser	75																								
3. Planeringsavd, Fartygsenheten	58																								
4. Akademikonferens	58																								
5. IT-avdelningen	48																								
Medarbetare 1 Inköpschef 4 Upphandlare 2 E-handlare																									
Antal leverantörsavtal inlagda i Proceedo 230 avtal fördelade på 15 avtalsområden.	SLU:s största leverantörer (mkr) De leverantörer som står för den största faktureringen: <table> <tr><td>1. Atea Sverige AB</td><td>38</td></tr> <tr><td>2. Poolia AB</td><td>32</td></tr> <tr><td>3. Lantmännen</td><td>16</td></tr> <tr><td>4. Knowit&Precio Fishbone public IT</td><td>15</td></tr> <tr><td>5. Knowit AB</td><td>12</td></tr> </table>	1. Atea Sverige AB	38	2. Poolia AB	32	3. Lantmännen	16	4. Knowit&Precio Fishbone public IT	15	5. Knowit AB	12														
1. Atea Sverige AB	38																								
2. Poolia AB	32																								
3. Lantmännen	16																								
4. Knowit&Precio Fishbone public IT	15																								
5. Knowit AB	12																								
Överprövningar Upphandling av Vallskörd Lövsta - Leverantörens ansökan om överprövning avslogs i förvaltningsrätt	Största upphandlingsområden Genomförda upphandlingar med största förväntade volym är: <table> <tr><td>1. Kemikalier</td><td>150</td></tr> <tr><td>2. Elkraft</td><td>20</td></tr> <tr><td>3. Djurläkemedel och medicinteknisk förbrukningsprodukter</td><td>16</td></tr> <tr><td>4. Bevakningstjänster</td><td>15</td></tr> <tr><td>5. Satellite telemetry (märkning av fisk)</td><td>12</td></tr> </table>	1. Kemikalier	150	2. Elkraft	20	3. Djurläkemedel och medicinteknisk förbrukningsprodukter	16	4. Bevakningstjänster	15	5. Satellite telemetry (märkning av fisk)	12														
1. Kemikalier	150																								
2. Elkraft	20																								
3. Djurläkemedel och medicinteknisk förbrukningsprodukter	16																								
4. Bevakningstjänster	15																								
5. Satellite telemetry (märkning av fisk)	12																								
SLU:s största offentliga leverantörer (mkr) De myndigheter som står för den största faktureringen: <table> <tr><td>1. Sjöfartsverket</td><td>38</td></tr> <tr><td>2. Umeå universitet</td><td>25</td></tr> <tr><td>3. Kungliga biblioteket</td><td>23</td></tr> <tr><td>4. Uppsala universitet</td><td>17</td></tr> <tr><td>5. Lunds universitet</td><td>10</td></tr> </table>	1. Sjöfartsverket	38	2. Umeå universitet	25	3. Kungliga biblioteket	23	4. Uppsala universitet	17	5. Lunds universitet	10	Inköpsvolym e-handel De avtalsleverantörer SLU handlat mest från i Proceedo (mkr): <table> <tr><td>1. Atea Sverige AB (IT-prod & programvaror)</td><td>22</td></tr> <tr><td>2. Atea Sverige AB (AV- och videokonferensutr)</td><td>13</td></tr> <tr><td>3. Poolia Sverige AB</td><td>6</td></tr> <tr><td>4. Johan Hansson AB Uppsala (djurfoder)</td><td>6</td></tr> <tr><td>5. Apoteket AB (djurläkemedel)</td><td>5</td></tr> <tr><td>6. Innovasea Marine Systems Canada Inc</td><td>4</td></tr> <tr><td>7. VWR International AB</td><td>3</td></tr> </table>	1. Atea Sverige AB (IT-prod & programvaror)	22	2. Atea Sverige AB (AV- och videokonferensutr)	13	3. Poolia Sverige AB	6	4. Johan Hansson AB Uppsala (djurfoder)	6	5. Apoteket AB (djurläkemedel)	5	6. Innovasea Marine Systems Canada Inc	4	7. VWR International AB	3
1. Sjöfartsverket	38																								
2. Umeå universitet	25																								
3. Kungliga biblioteket	23																								
4. Uppsala universitet	17																								
5. Lunds universitet	10																								
1. Atea Sverige AB (IT-prod & programvaror)	22																								
2. Atea Sverige AB (AV- och videokonferensutr)	13																								
3. Poolia Sverige AB	6																								
4. Johan Hansson AB Uppsala (djurfoder)	6																								
5. Apoteket AB (djurläkemedel)	5																								
6. Innovasea Marine Systems Canada Inc	4																								
7. VWR International AB	3																								

Händelser 2023

Inköpskommittén

Inköpskommittén har haft fyra möten under 2023. Kommittén ska bland annat verka för och bevaka upphandlingsfrågor ur ett strategiskt perspektiv samt fånga upp och säkerställa samordning av inköpsbehov för hela SLU. Kommittén ska verka för att stärka kompetensen och lyfta inköps- och upphandlingsfrågor till en mer strategisk nivå. Deltagare förutom inköpschef och representant för inköpsrollerna är fakultetsdirektörer, fastighetschef, IT-chef, chef för djursjukhuset, miljöchef samt chef för SSM.

Nätverket inköpsrollen

Under 2023 har nätverket haft fyra lärandeträffar, och de ämnen som behandlats har varit:

- Upphandling och samarbeten i anslutning till forskning
- Avtal
- Muta och korruption
- Miljöaspekter vid upphandling

Besök på orterna

Den geografiska spridningen av verksamheten på SLU är en utmaning för inköpsverksamheten. För att öka kunskapen om inköpsfrågor besöker inköpsenheten verksamheter både på Ultuna och ute i landet. Följande orter besöktes:

- Kustlaboratoriet i Öregrund
- Alnarp
- Umeå

Större och mindre frågeställningar kunde lösas, och i synnerhet de som kan klassificeras som verksamhetsspecifika. En erfarenhet är att många medarbetare tycker att inköpsprocessen är komplicerad, och ambitionen är att fortsätta med dessa informationstillfällen under kommande år.

Miljö

Inköpsenheten och miljöenheten har ett nära samarbete för att säkerställa att miljökrav ställs i SLU:s upphandlingar där så bedöms som relevant utifrån miljöenhetens miljöriskanalys.

Miljömålen som följer av miljöcertifikatet samt utfallet för 2023 är följande:

I) Miljökrav ska ställas i samtliga upphandlingar, där det är relevant utifrån miljöriskanalys.

Under 2023 har tecknade avtal innehållit miljökrav där så har varit relevant, dvs i 14 upphandlingar av totalt 28 stycken.

II) Årligen ska uppföljning ha genomförts av minst tre upphandlingar för att fastställa om, och i vilken utsträckning, en reducerad miljöpåverkan uppnåtts. Uppföljningen gjordes av ramavtalen för:

- Traktor Röbbäcksdalen. Verksamheten har skickat in en egenrapportering gällande drivmedelstankningen av miljödiesel samt huruvida de tankar ADBLue. Följande avvikelse är

att verksamheten inte tankar fordonet med HVO-100 men har uppgett i sin handlingsplan att börja tanka med miljödiesel under 2025.

- IT-produkter. Leverantören har inkommit med bevis om att kravet avseende innehåll av särskilda farliga ämnen (kandidatförteckningen) uppfylls, samt en egenrapportering som styrker leverantörens miljö- och hållbarhetsarbete enligt avtal. Nedan följer ett utdrag från leverantörens svar
 - Vi har tittat på transportkedjan och gjort aktiva val baserat på miljövinst sett till hela transporten från fabrik till slutanvändaren. Valet har hittills varit att fokusera på den största miljöpåverkan som är transporten från Asien till Europa, där vi valt transport med tåg. När kriget mellan Ukraina och Ryssland bröt ut så har det inte varit möjligt med tågtransporter men då har vi valt transport med båt. I undantagsfall har produkter skickats med flyg. Detta har varit framförallt när det varit stor brist och att det varit problem med övriga transportsätt. Exempelvis kriget Ukraina/Ryssland samt när fartyget Evergiven gick på grund i Suezkanalen 2021. Då har flyg använts fram till att man fått igång andra transportrutter som har mindre påverkan på miljön.
 - Vi tar även hänsyn till och tittar på att produkterna i standardsortimentet verkligen är bra miljöval och att de uppfyller kriterierna för TCO respektive Epeat Gold. SLU har även tagit in och utvärderat produkter som är så kallat "bästa" miljöval. Några av de produkterna har sedan hamnat i utvalt sortiment för SLU.
- Helikoptertjänster sjöprovtagning. Leverantören har skickat in bevis på att helikoptrarna som används i utförandet av tjänsten är utrustade med motor av typ "Turbo jet".

III) Upphandling av varor och tjänster ska göras med en tydlig klimatmedvetenhet.

Vid upphandling av varor, tjänster och byggnader tas hänsyn till energiförbrukning i så stor utsträckning som möjligt, där det anses vara relevant. Antalet upphandlingar med miljökrav påverkas av vilka typer av upphandlingar det rör sig om. SLU:s verksamhet är bred och det är inte ovanligt att väldigt specifika produkter upphandlas. I vissa fall finns då bara en leverantör, vilket påverkar möjligheten att ställa miljökrav.

Upphandlingar

Under 2023 genomfördes 28 stycken upphandlingar. Ett antal av dessa är s k instrumentupphandlingar som främst är aktuella vid forskning. Exempel på genomförda instrumentupphandlingar är:

- Genetic analyser
- Plant growth cabinets
- Confocal microscope
- Ultra Performance Liquid Chromatography system instrument

Exempel på andra upphandlingar är:

- Underhåll av trålar för forskningsfartyg
- Dataspel "KliMat-spelet" för gymnasie- och högstadieskolor
- Avfallshantering av farligt avfall och annat specialavfall
- Provtagning för mark- och grödoinventering

Inköpsenheten har också stöttat verksamheten i ett antal avrop från bl. a de statliga ramavtalen:

- Bevakningstjänster

- AV-tjänster
- Kontorspapper
- Post- och paketförmedling
- Revisionstjänster

Sammanräknat (annonserade upphandlingar, frivilliga förhandsinsyner och avrop) har 32 upphandlingsärenden till ett värde av 325 000 000 kr hanterats av inköpsenheten.

Inköpsenheten beräknar årligen den besparing som uppnått genom upphandlingarna.

Upphandlingarna som genomförts av inköpsenheten under 2023, beräknas ge en besparing på **45,4 mkr** under avtalslängd förutsatt att avtalen används. Några av dessa upphandlingar är ramavtal som normalt sträcker sig över fyra år. Den beräknade samlade besparingen över denna fyraårsperiod ingår i summan 20,7 mkr. Vid beräkningen av besparing jämförs som huvudregel vinnande anbud med medelvärdet av övriga anbud. I branscher med fungerande konkurrens är inte alltid prisskillnaden mellan olika anbudsgivare så stor. Skulle man däremot jämföra med alternativet att göra inköp utan avtal, eller utanför avtal, blir prisskillnaden däremot betydligt större.

Det fyra upphandlingar med störst ekonomisk besparing var:

1. Helikoptertjänster för svenska forskningsfartyg (genomfördes tillsammans med Polarforskningssekretariatet) - **6 170 000 kr/år, för avtalstiden, d v s fem expeditioner, 30 850 000 kr.** Besparingen är skillnaden mellan vinnande anbud och den andre anbudsgivaren.
2. Provtagning för mark och grödoinventering - **3 250 000 kr.** Besparingen är skillnaden mellan vinnande anbud och den andre anbudsgivaren.
3. Medicintekniska förbrukningsprodukter för djursjukvård - **1 440 000 kr.** Besparingen är skillnaden mellan vinnande anbud och medelvärdet för övriga anbudsgivare.
4. PACS till UDS - **1 420 000 kr.** Besparingen är skillnaden mellan vinnande anbud och medelvärdet för övriga anbudsgivare.

Utöver besparing i ekonomiskt avseende uppnås fördelar avseende miljö, kvalitet, säkerhetsaspekter och avtalsvillkor m m vid en upphandling.

E-handel

Proceedo/Inköp (e-handelssystem)

Ca 1500 personer har i dagsläget behörighet att skapa beställningar i Proceedo. Utbildningar för nya beställare ges live via länk, samt i en webbaserad variant för engelskspråkiga anställda. Den genomsnittliga ledtiden från beställning till attest i Proceedo ligger på 1-2 arbetsdagar, vilket talar för att de flesta institutioner och enheter har ett effektivt beställningsflöde.

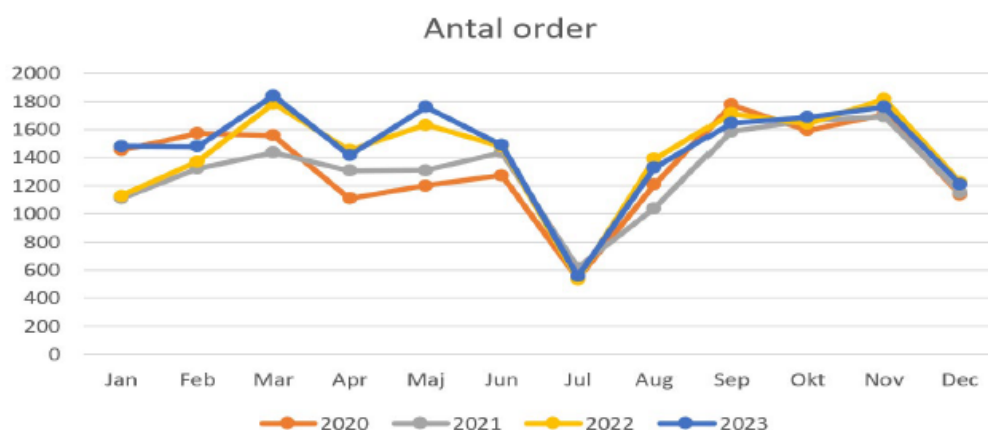
Användandet av systemet

Vi ser ett fortsatt stadigt användande av e-handelssystemet. Den totala ordersumman för 2023 är något lägre jämfört med föregående år samtidigt som antalet order har ökat. Under 2023 köptes det för sammanlagt 255 mkr i e-handelssystemet och skapades ca 17 658 order i e-handelssystemet.

Under 2023 kunde ca 18 % av SLUs alla fakturor kopplas till en order i systemet och 78 % av alla fakturor med en koppling till en order matchade. Trots att andelen fakturor som kan kopplas till en order har minskat något sedan 2020 kan vi se en nedåtgående trend i *potentialen*, dvs. antalet order som hade kunnat göras i Proceedo. *Undantagen*, dvs. orders som i nuläget inte lämpar sig för e-handel, fortsätter däremot att öka. Idag består ca 51 % av fakturorna av undantag.

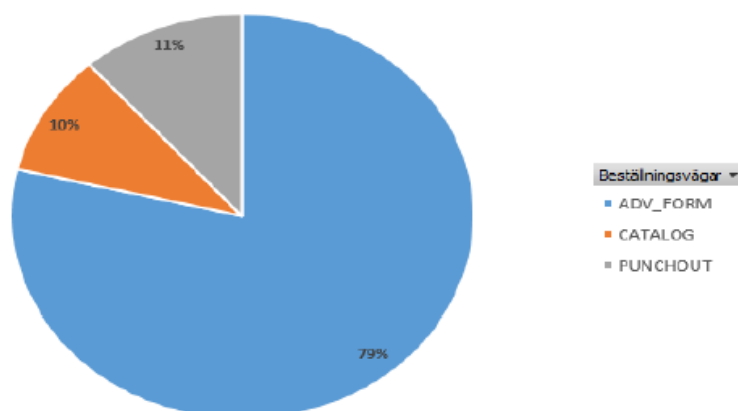
Antal order per månad årsvis

Diagrammet nedan visar hur många order som skapades månadsvis under åren 2020-2023. Under 2023 skapades flest antal orders under mars.

Beställningsvägar

Diagrammet nedan visar hur stor del av totala ordersumman 2023 som har gjorts via beställningsvägarna katalog, formulär respektive punchout.

E-handelsanslutna leverantörer

Under 2023 fick ca 1421 leverantörer en order via e-handelssystemet och i slutet av året var ca 230 avtalsleverantörer anslutna till systemet. Detta talar för att det fortfarande finns ett tydligt behov av att

teckna avtal och ansluta leverantörer till systemet. Flest antal beställningar sker via beställningsvägen formulär. Resterande leverantörer har anslutit sitt sortiment via egenhanterad kataloger, punch out (integrerad webbutik) eller pricat (integrerad katalog).

Kommande händelser 2024

Under 2024 kommer inköpsenheten bl. a att arbeta med upphandling av grovfoderskörd Rönneby, bemanningstjänster, elprovfiske, foder och foderkonservering m m.

När det gäller antalet upphandlingar är trenden att behovet av upphandlingar ute i verksamheten ökar, vilket sannolikt beror på en större medvetenhet om regelverket, och en vilja att handla på ett riktigt sätt. Delar av verksamheten uttrycker också att de önskar ett större stöd i olika delar. Det är naturligtvis positivt, men innebär en ökad arbetsbelastning, och det kan ibland vara svårt att möta det ökade behovet.

Den 1 januari 2024 träder följande lagändring avseende sanktioner gällande s k otillåtna direktupphandlingar i kraft.

- Konkurrensverket får fatta beslut om upphandlingsskadeavgift som första instans, dvs. utan ett ansökningsförfarande till allmän förvaltningsdomstol.
- Tidsfristen för att besluta om upphandlingsskadeavgift förlängs till två år
- Upphandlingsskadeavgiftens tak höjs från 10 miljoner kronor till 20 miljoner kronor

De föreslagna ändringarna syftar till en effektivare tillsyn, och får ses som en reaktion från lagstiftaren mot de otillåtna direktupphandlingar som sker. SLU behöver sannolikt se över rutinerna för direktupphandling.